

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt. **Egyes szám ára 10 kr.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szó után 1 frttal több.

Pro memoria.

A nyitrai kanonoki kinevezések messze, a nyitrai püspökség határain túl, országos jelentőségű egyházipolitikai mozzanatot képezhetnek, melyet e mozgalmas időben okvetlenül szóvá kell tennünk.

Nem fektetünk arra súlyt, hogy a nyitrai püspök 1895. év jul. 1-én tett felterjesztését csak 1896. év márc. elején nyújtotta be a kultuszminiszter ő felségének aláírás végett; nem fektetünk súlyt arra, hogy a március 12. kelt kinevezést a miniszter csak hat hét múlva tudatta a nyitrai egyházmegyei hatósággal. Ezen szekatura olyan kicsinyes fegyver, mely teljesen méltó a millenárius kormány kicsiny embereihez.

Mi nem erről akarunk most beszélni. Sőt nem is annyira a kinevezést, mint a *ki nem nevezést* tesszük most szóvá. Köztudomású dolog ugyanis, hogy a nyitrai püspök a kinevezett két kanonok mellett két érdeműs férfiut, Markovics János és Nemcsák Ferenc urakat, egyházi kitüntetésre ajánlott a kultuszminiszter útján ő felségének. Ezeknek kinevezése pedig teljesen elmaradt.

Hogy miért, arról a helybeli hivatalos megyei lap, mely beavatva lehet a megyeház titkaiba, hónapokkal ezelőtt megadta a választ, midőn 1895. szept. 29. ezeket írta:

„Nagyon csodálatos dolog. Főt. Markovics

János nyitrai küsszemináriumi igazgató urat, ki a lefolyt nyitrai képviselő-választások alkalmával hatalmas néppárti szerepléssel tüntette ki magát s ki újabb néhány paptársával a választók ez évi összeírása alkalmából valóságos felszólamlási gyárat hevenyészett, Bende Imre megyés püspök ur ő méltósága apát-keresztel leendő kitüntetésre ajánlotta a magas kormány, mely azonban a kitüntetést egyelőre elejtette, ami fölött az itteni papi körökben szerfelett csodálkoznak; megjegyzendő azonban, hogy mi éppen nem.”

Ez a kategorikus közlemény most megerősítést nyert a hivatalos lapban; miből az következik, hogy az egyházi kinevezéseket a kormány és annak emberei napjainkban pure et simple kormánypárti korteszszközökké akarják lealacsonyítani.

Felszólalásunknak ez esetben nem a szemrehányás képezi kiinduló pontját, nem az örökös panasz ígét akarjuk hangoztatni ajkainkon. Ellenkezéleg; egy lélekemelő mozzanat képe domborodik ki előttünk, mely a korrupció korszakában példátlanul áll, s bizalommal tölti el az embereket, hogy még nem vesztett el minden.

Beszéljünk minden teketória és csüresesavarás nélkül. Ha Markovics János ur mult évben, mikor két kanonoki üresedés is volt, ki nem teszi magát a katolikus ügyért, ha Zichy János gr. zászlaját nem lobogtatja, akkor mai nap megnyerte nemcsak a most megtagadott kitüntetést, hanem — jelen körülmények között — egyébre is lehetett volna kilátása.

Miért? — Mert ha Markovics János ur nincs, két nyitrai választás sineken, Latkóczy Imre ma nyitrai képviselő, a kormány nem volt volna kénytelen kétszer is oly botrányos módon teremteni többséget; mert mi Markovics ur nélkül képtelenek vagyunk ily szívós kitartással tengelyt akasztani vele.

Ezzel korántsem akarjuk kisebbiteni a többi néppárti tényezők érdemeit. Tettek ők is, sokan, — mindnyájuk erejüket felülmúló módon sokat; de a ~~szépirodalmi~~ művészete az ő kezében volt. Mi csak elszánt csapatok, nélküle bontott kékék vagyunk. A sokaságot csak az ő mesteri keze egyesítette törhetetlen falankszszá. Vele e tekintetben nem versenyez senki, még a liberális táborban sem; és pedig messze vidéken nem. Az ébredező katolikus öntudatnak — ő Szentsége utasítása szerint — ő adott politikai kifejezést; még pedig nem csupán a nyitrai kerületben, hanem áldásos működésének számai jóval meszszebbre nyulnak a kerület határain túl. S midőn Beude Imre püspök nem e miatt, hanem ennek dacára, egyéb érdemei és állása miatt felterjesztette egy címzetes apátságra való kitüntetésre, a felterjesztést visszaküldték, mert akinek a katolikus felébredés körül ily kidomborodó tettek állanak a háta megett, annak számára a mai kormány kitüntetést nem adhat.

S mégsem ez ama mozzanat, melyet m

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Elavult nézetek.

Nehéz volna megmondani, hogy tulajdonképpen mit is jelent az, ha valakit vagy valamit modernnek neveznek. Modern gavallér, modern intézmény, modern vivmány, modern viselet. Körülbelől valami újat akar az jelezni, amiről azt tartja az emberi nézet, hogy még ilyesmi nem volt s így a régivel szemben valaminémű haladás, jobban mondva újítás számba megy.

Ujnak tehát új, ami modern, az bizonyos, ebben mindnyájan megegyezünk. Legalább a közeli multtal szemben új, mert sok dolog van, ami csak látszik újnak, de már a multban talán ismételtén is divat tárgyát képezte, a böles mondása szerint: semmi sem léven új a nap alatt. Ujnak talán csak a mi szemünkben látszik, mert a multnak divatjait nem ismerjük.

Vannak ezen „modern“ dolgok között, melyek meglehetősen közömbösek s csak a változatoságot szerető emberi gyarlóság találmányai. Midőn a 60-as évek magyar szabású zsinóros ruháit s a magyar kalapot a 70-es években a kozmopolita szabás és cilinderrel váltották fel, az

új, modern volt akkor, amivel — azt mondják — meg lehetett barátkozni, mert hogy a hazaszeretet utoljára nem a sujtásban, de a szívben lakik. Ha a nők egyszer oly szűk ruhában járnak, hogy alig tudnak lépni, másszor meg krinolint viselnek; ha egyszer szűkujjas szoknya tesz nekik, máskor meg az ujjat dudára szélesítik, vagy kalapjaikra két oldalt egész lúdszárnyakat ragasztanak: az ilyesmi mindenestire új, modern, de mindenkor egyszerűen az izlés dolga.

Vannak azután a modern dolgok között olyanok, amelyeknél bizonyos fontos érdekek közbejárására folytán már nem azt nézzük, hogy új-e valami, de azt kérdezzük: jobb-e, mint a régi; oly változás-e, mely haladást vagy inkább hanyatlást jelent?

Az emberek többsége a látszat után indul s mindaz vonzza, ami új, amiért is nem egynél a „modern“ szó nemcsak újat, de dicséretet is jelent s elég arra, hogy valamit felkapjon, ha azt modernnek nevezték el. A „modern“ jelzőben sok ember szemében a multnak megvetése foglaltatik. S amidőn a modern a multtal így állítatik szembe, egyuttal mint a modernnel járó fogalmat oda gondolják az emberek: a haladást, a javulást, kivált ha eszmékről, felfogásokról, intézményekről van szó.

Ezért tulajdonképpen nehéz megmondani, mit is jelentsen az, ha az emberek valakit vagy valamit modernnek szoktak mondani. Valami lehet új, anélkül, hogy jó volna és viszont valami igen régi lehet, anélkül hogy rossznak, elavultnak lehetne mondani.

Nemzetközi kasszabetörő, ahogy Papacostát nevezik, egészen modern foglalkozás, annyira, hogy elődeinknek ekkora gazemberségről fogalmuk se volt. Ujság biz ez, modern dolog: de van-e benne az, amit haladásnak nevezünk? Modern gavallér a régivel szemben olyan, aki urat játszik — mások pénzén; vagy eltekozolja a magáét, vagy másokat váltók útján beránt, s manipulál, eltakarva bűneit a világ szeméi előtt, míg lehet, aztán mondjuk, főbe lövi magát. Igaz, nem ilyen volt a régi gavallér, de ezen a modernen talá-lunk-e valami dicsérni valót? Így a modern praktikus ember, aki mások kizsákmányolásában ezermester; így a modern ifjuság, modern erkölcsök, modern becsület, modern hűség, modern hivatalnok — mindmegannyi modern, tehát új és nem régi dolgok s bizony-bizony haladást aligha, mint inkább a közmorál súlyedését jelentik.

A „modern“ dolgoknak felkapásával csak úgy tévednek gyakran az emberek, mint midőn minden újításban mindjárt haladást látnak.

kiszínezni akarunk. Nem; bennünket első sorban érdekel az, hogy ő mindezeket tudhatta, sőt tudta is és mégis győzött benne a kötelesség az ember természetes hiúsága felett. Nem hízegés vezeti tollunkat; bennünket megjuhászodásról nem vádolhat senki, de nem térhetünk napirendre olyan jelenség felett, mely hivatva van világító fáklyául szolgálni elvtársainknak; mely hivatva van reményt önteni belénk, hogy az önzetlen példa nem fog utánozatlannul maradni másutt sem.

Nem kevesebb elismerés illeti meg Nemcsék Ferenc urat, Rajec mezőváros esperesplebánosát, egyik volt kedves főnökünket, kit a püspök ur a lelkészi pályán szerzett érdemeiért t. kanonokságra terjesztett fel és a miniszterium elejtett. Ezen urnak a katolikus ügy körül kifejtett működését mi sem jellemzi jobban, mint az a hallatlan eset, — lapunk más helyén olvasható közlemény szerint — hogy éppen az ő plebániáján, Rajecen, most *harmadszor* lesz megyebizottsági tagválasztás; mert az óriási többséggel megválasztott katolikus jelölteket Trencsénmegye igazoló-választmánya kétszer egymásután elvetette. Szalavszky trencsénmegyei főispán a nevezett lelkész urat éppen a választás napján — képzhető okból — magához kérlette Zsolnára, ki nem jelent meg, hanem övéi között maradt, s keresztül vitte hasonlíthatlan többséggel a katolikus párt jelöltjeinek diadalát. — Ilyen férfiak természetes, a kormány előtt nem kedvesek, mert ügyünkhöz törhetlenül ragaszkodnak: de éppen azért adjon az Isten minél többet belőlük!

Azért nekünk, mint a szabad és függetlenül gondolkozó közvélemény képviselőinek, és ha még oly parányi irányítóinak, nem lehet szebb feladatunk, mint őszinte tiszteletünket, rokonszenyes nagyrabecsülésünket kifejezni azon férfiak iránt, kik Winkelried módjára a kapuban rájuk villogó lándzsákat átkarolják és saját testök feláldozásával lehetővé teszik, hogy mások ott sértetlenül áthaladjanak. A független katolikus sajtó, kell hogy azt eszközölje, mit a clairvoyance, mely-

lyel a nagyközönség ott is lásson arany keresztet, ahol más nem lát; s melylyel ott sem lásson, ahol az néha tényleg meg van. Ezt mi annál szabadabban mondhatjuk most, mert nem sértünk vele senkit; mert a nevezett uraknak szánt kitüntetés nem ruházták senkire.

Amíg nekünk ilyen egyéneink vannak, addig hiába való a ti erőlködésed. Amíg táborunkban önzetlen, de nem csak önzetlen — mert ilyenek vannak többen; hanem agilis, tettekben ilyen termékeny emberek vannak: addig mi győzhetetlenek vagyunk. Mi, kik ezen a helyen nem csak efemer értékű papirdarabot írunk tele, hanem a katolikus mozgalom történetére is gyűjtünk morzsákat, hangsúlyozzuk, hogy ha kineveztetnek, az is kitüntetés, de a főpásztor által előterjesztett s a kormány által előadott okokból elejtett kinevezés még nagyobb kitüntetés rájuk nézve, vagyis hogy egy lapidaris magyar közmondással éljünk:

„Tisztesség és becsület,
Több mint arany fészület!”

Lueger esete. Fölötté tanulságosak azok a dolgok, amik a császári Bécsben történnek. A társadalom keresztény elveinek visszaállításáért és az embereket kiszopolyozó munkátlan töké ellen küzdő párt diadalt aratott, a zsidó-liberalizmus megkapta a végső döfést. Paratlan az a kitartás, melylyel Bécs polgárai a községi választásoknál Lueger dr. mellett sorakoztak s ha a kormány kétszer is tagadta meg polgármesterré való megválasztását, a nép harmadszor is s még nagyobb többséggel megválasztotta. Ennek az eredménye az lett, hogy a kormány végre engedni volt kénytelen, mult hétfőn a császár magához hívatta Lueger s a sokat megrágalmazott férfinak császári szavával elégtételt szolgáltatott. Kifejezte előtte, hogy teljesen meg van győződve tehetségéről, hazaírságáról és egyéni becsületéről, de ez idő szerint ohajtja, hogy önként mondjon le a polgármesteri méltóságról. Lueger a császárnak megtette most, de egy pár hónap mulva mégis az lesz, aminek lennie kell, polgármester. Ez a keresztény pártnak a legfelsőbb helyen való elismeretése. A dolog bennünket csak tanulságai miatt érdekel. Ki gondolta volna csak 15 év előtt, hogy az elzsidósodott Bécs valaha ismét keresztény lesz? Mert ott is egy pár év előtt oly rozslu álltak az ügyek, mint nálunk. S ime egy pár lelkes férfinak kitartása mit idézett elő! Nálunk is a néppárt hivatalosan mindennek

van elmondva, csak jónak, hazafiasnak, nem. Pedig a társadalom, a nemzet javaért küzd, a keresztény elveket akarja juttatni uralomra, a nemzet jólétét akarja visszaállítani, melyet a liberalizmus tönkretett. Am nekünk is csak egyre van szükségünk: kitartásra. Pillanat alatt seholssem fordultak jobbra a dolgok. Ellenünk nyers erőszakkal küzdenek, küzdenek ma még a liberalizmus által megtévesztett keresztények is. De ahol mint a mi esetünkben elvek küzdenek a nyers erőszakkal, ott mindig elmaradhatlan az elvek győzelme. Egy pár évi kitartás van szükségünk és azok is lesznek majd velünk, akik most ellenfeleink. Mert ügyünk szent és nemzeti, az pedig el nem bukhat soha.

Mikor a miniszterek gratulálnak.

A Bernáth-Fejérváry párbaj lefolyása után olvastuk, hogy midőn a miniszter visszatért Budavárába, a többi miniszterkollegák mind megjelentek előtte „gratulálni”. Mi úgy tudjuk, hogy a magyar büntető törvénykönyv 298. §-ában következők foglaltatnak: „Aki ellenfelét párbajban megsebesíti, két évig terjedhető államfogházzal büntetendő”. — Mar most ha a miniszterek gratulálnak a törvény egyenes áthágójának, hogy lehet ugyanazert más alkalommal egy harmadikat büntetni. Valamikor még egy kis szégyen volt a miniszter urakban. Mikor évekkal ezelőtt Fejérváry Ugronnal vívott párbajt, megelőzőleg beadta lemondását, mint aki — midőn párbajt vív — törvény ellen eszelekedvén, miniszter nem lehet. Aztán újból neveztetett ki miniszternek, vagy lemondása el nem fogadtatott. Most azonban már ezt a ceremóniát is feleslegesnek tartják és párbajoznak, törvényt szegnek egészen nyiltan szán zsén a kegyelmes urak minden csekélységért. Követendő példát adván ez által az ifjúságnak, melyet ismert tyukszem-párbajaiért farizeus módon kárhoztatnak. — Midőn a büntető törvénykönyv imént idézett §-át megvetik, vagy tulságos megkegyelmezés által hatástalanná teszik: a magyar büntető törvénykönyv tekintélyét assák alá: mert az egyik paragrafus olyan, mint a másik: a 294. §. olyan mint a 125. §., vagy 145., vagy 344., ahol felségsértés, hazaárulás illetőleg rablásra van büntetés kitzúve. — Aztán mi különbség is van a kettő közt, midőn a bűncselekményből hazater a miniszter és kollegái meggratulálják, és Papakoszta között, midőn újra elfogják és a budapesti esőselek *eljenzése* közt kiserik vissza a börtönbe. — Kegyelmes ur gratulálunk! — Eljen Papakoszta.

Archimedesi pont.

Alkotmányunk helyreállítása óta községek-ről két törvény lett alkotva, az 1871. évi XVIII. és az 1886. évi XXII.

Tehát 15 évi közigazgatási tapasztalat után a törvényhozás már is idejét látta annak, hogy alkotását 1886-ban módosítsa.

Az 1871. évi községi törvény a papíron, még a külföld figyelmét is magára vonta. A sza-

Legérdekesebb e tekintetben az eszmezavar az új és a réginek értéke körül a vallási s a vele karöltve járó erkölcsi téren, mint amivel igen gyakran találkozunk az életben.

Itt már lehet látni, hogy a művelteknek, vagy akik ezek közé számítják magokat, imponál a modern; az új tanok, új emberi elvek és pedig határozottan olyanok, melyek ellentétben állanak a kereszténység régi tanaival és régi elveivel. Ami ezeknél a tanoknál a legbecsesebb, t. i., hogy régiek, hogy olyan változatlanul állanak fen, amint Jezus Krisztus azokat egyszer kinyilatkoztatta, azt rosra magyarázzák, elavult eszmének nevezik, ami örök igazság létére soha el nem avulhat.

— Már csak nem valhatok olyan tanokat, aminőket az egyház már a 12-ik században tanított, mondja az egyik.

— Hogy beszélhet ma valaki a házasságról a trienti zsinat alapján, mikor az háromszáz év előtt volt, mondja a másik. Hasonlókép a harmadik, a negyedik.

Mi modern emberek vagyunk, a haladás barátjai, régi elavult eszméket nem követhetünk. — Hát az ilyen nyilatkozatokban, melyek elég gyakoriak, már teljesen szembeütnö, mit értenek sokan a „modern” alatt. Olyasmit, ami nemcsak új, de határozottan más is, mint volt a régi. A

haladást egyenesen felcserélik a váltakozással, mint ez az elviselt ruhadarabnát szokásos.

Ugyan kérem Kopernik 1530-ban allította fel a tant a naprendszeréről, hogy nem a föld, de a nap a mi csillagvilágunk középpontja; Keppler 1610 körül alapította meg az égi testek pályáit, s mi ezt a tant, nézetet ma is követjük, fogják követni a késő századok és senki soha tizezer év mulva sem fogja elavultnak mondani. Miért? Azért mert az egyszer *felismert igazság* nem változik, azt más valamivel felcserélni nem szabad, semmiféle haladás nevében. Az igazság csak egy, változatlan és örök. A víz, a kenyér, a levegő évezredek előtt is az élet fenntartására szolgált és fog szolgálni a világ végéig. Semmi haladás, illetőleg ezeknek más elemekkel való felcserélése nem lehetséges ebben az ember részéről.

Igy vagyunk a lelki életre szolgáló keresztény igazságokkal is. Azok nem holmi változtatható hipotézisek az embernek Istenhez való viszonyáról, hanem *befejezett igazságok* s az egyház csak hirdetőjök, azon Krisztustól kapott parancs értelmében: tanítsatok minden nemzeteket, *nem másra*, de „amiket parancsoltam nektek”. Az egyház soha sem ad hozzájök semmit, mivel nem adhat, nem is vesz el belőlük semmit. Azoknak mindenkor változatlanoknak kell maradniok, mi-

vel igazságok. Azert az egyház a 12-ik században csak azt tanított, amit a 2-ikban, amit a trienti zsinaton. Ugyanazt az egy tant magyarázta legfeljebb: az időnkint felmerülő új, és pedig valamely ember által gigondolt ellentétes tanokkal szemben. Ha tanításában olykor ujnak látszik valami, mint pld. legutóbb a pápai csalhatatlanságnál, bárki is meggyőződhetik a dogmatikából, hogy az is régi, hogy az is ben van a Krisztus által adott kinyilatkoztatásban, csak a késői támadások folytán későbbben hangsúlyozta az egyház, mint dogmát.

Elavult nézetek csak a tudomány körében lehetségesek, hol igen ritka esetben igazsággal, hanem csak feltevésekkel állunk szemben. Egyik hipotézis kiszoríthatja a másikat, mivel hipotézis és nem maga a *felismert igazság*. A hőnél a mult századi fogishton-hipotézist kiszorította a jelen században a hő erőműtani elmélete s az is a 40-es évek óta ujjabb potlásokon ment keresztül. A tudományban a tételek hipotétikus természeténél fogva minden változó. Van modern és régi, van folyton és lesz is mindig új és elavult nézet.

Nem így a kath. vallásnál és erkölcstannál. Az istenileg kinyilatkoztatott, tehát befejezett igazságokat kifejező tan. S nem volna isteni tan, hanem emberi gondolat, ha változnia lehetne. Van ennél is haladás és pedig nagy, de ez csak

badelvőség valóban nemes alapokból kiinduló önkormányzati rendszere azonban fejletlen községi életünkben ekkor még korainak bizonyult: mert a mely feltételek megvoltak különösen az Alföld népes községeiben, azokat Felsőmagyarország kis községeiben teljesen nélkülözni kellett, és az értelmi elem hiányán felül még a közlekedés mostoha viszonyaival is meg kelle küzdenünk.

Az ezota elmúlt 15 év tanulságos tapasztalatokat nyújtott; ámde 1886-ban nem annyira a kétségkívül fejlettebb közelethez idomították községeink szervezetét, mint inkább az állami összpontosító törekvése és kormányzati hatalom terjeszkedési teréről iparkodtak azokat felhasználni, ami éppenséggel nem vitte előre a közigazgatást, hanem teremtett kisebb-nagyobb kényurakat, kik az önkormányzati törekvésnek még csiráját is elnyomni törekedtek, és saját képükre teremtettek meg a községek közigazgatását.

Azért olyan torzképet mutat ez manap, hogy ha jobban a szemé közé nézünk.

A község a törvény szerint önállóan intézi saját belügyeit s végrehajtja a törvénynek, kormányának és törvényhatóságának az állami és törvényhatósági közigazgatásra vonatkozó rendelkezéseit.

A törvényben foglalt e szavak igen szépen hangzanak: jól veszik ki magukat a papíron; de a gyakorlatban a belügyek önálló intézése írott malaszt.

Az állami közigazgatás bizonyos ágai, mint a hadügy és adóvégrehajtás, melyek az állami községek hatályos ellenőrzése alatt állanak; végrehajthatnak pontosan. De a többi csak immelámmal, vagy sehogyan. Ahoz képest, amint egyik vagy másik közigazgatási ág főnöke kötelességtudó erélyvel utána néz-e, vagy sem.

A község belügyeinek önálló intézésére annak képviselőtestülete volna hivatott, ennek akarta a törvény szelleme is. Sőt nézetünk szerint még az állami és törvényhatósági közigazgatás végrehajtásának ellenőre is első sorban kell, hogy a község képviselőtestülete legyen. Természetesen mindig feltéve azt, hogy az állam és törvényhatóság ez irányú intézkedéseinek tudomásával bír, azaz hogyha erről őt a kisebb öblözetű zsarnokok és egyeduralmuk szeretői értesíteni és tájékoztatni el nem mulasztják.

Bárki, a ki csak némileg foglalkozik is a községi közigazgatással, vajmi elenyésző csekély kivétellel bevallani kénytelen, hogy községeinkben az önkormányzat máig érvényesítve nincs.

Ennek két oka van.

Az egyik, hogy a kormányzat hatalmát ter-

a tanok melyebb megismerésére vonatkozik, nem pedig a hitgazságok esereberéjére.

A más vallásukat éppen az vonzza a kath. egyház felé, hogy ennek tanai változatlanok, mert éppen ebben látják az igazság örök, változatlan természetét kifejezve. Így tapasztaljuk ezt kivált a komoly angoloknál.

Ez a kis csevegés is azt célozza, hogy a komoly embereket gondolkozóba ejtse az iránt, vajjon helyesen beszélnek-e a modernnek, midőn a kath. vallásban elavult eszmékről prédikálnak.

Nevezetesen, vajjon nem árulnak-e c. járatlanságot saját vallásuk tételei s azok természete körül azon művelteknek látszó katolikusok, akik az ellenfelek frázisait utánmondva, vallásukban elavult nézetek s ma is fentartható tanok között tesznek oktondi megkülönböztetést?

(d.)

Sziporka.

Szórakozottság. A tanár úr jó barátjánál vacsorál. Hirtelen megered az eső és professzor urat felkéri, maradjon ott éjjelre is. Minek menne haza abban a záporban. A tanár úr köszönettel elfogadja a meghívást. Mikor barátja aludni tér, hasztalan keresi a tanár urat. Csak fél óra múlva nyit be a hálószobába; csak úgy csurgott róla a víz.

— Hol voltál?! kiált reá a házigazda. És a tanár úr dideregve felel:

— Hazasiertem hálóingért.

jeszteni vágyok a hol lehet, elnyomni, vagy ha ezt nem tehetik, elposhasztani igyekeznek minden önkormányzati törekvést.

A másik pedig, hogy a vezetésre, irányításra hivatott értelmi elem, mely községeinkben feltalálható, indokolatlan kicsinyléssel szűknek, jobban mondva, csekélynek nezi a községek közéletében kinálkozó azon működési teret, melyet számára a törvény biztosít és indolenciájával átengedi a küzdőnek a tájékozatlan tudatlanságnak, melyet azután a lelketlen népszíjolyok önös céljaikra felhasználnak és folytatják üzelmeiket addig, míg a bieskájuk bele nem török.

A községek elen álló jegyző, — mert most ezeké a primhegedű, a mi rendes viszonyok, kellő felügyelet és ellenőrzés mellett teljesen helyes is; ők lévén a községi eljárásoknak legtöbb esetben képzetesebb eleme, — a bíró és elöljárók ez idő szerint, csak liferáljanak többséget a kormánypartnak, teljes bucsút nyernek, mindenkor 5 évről 5 évre. Amiut ez meghibban, rögtön fölfedez az éber járási főnök valami fogyatkozást bennük, s van ám nagy takarítás, ideig-óráig.

Itt hát látjuk, hogy az ellenőrzés és felügyelet a pupossággal egyoldalú.

Ha tehát az állapotokon javítani óhajtunk, úgy a képviselőtestületek által kell szigoruan, kérlelhetlenül törvénybiztosította jogainkat gyakorolnunk. Lehetséges ez mindenütt, minden községben, ha az értelmiségi elem a község ügyeinek és a közeletnek időt és fáradságot szentel. Különösen szívelejk meg ezt a lekipászorok. Állásuk, köteleik, értelmi fokozatuk s a gondjaikra bizott hívek java, anyagi üdve igényli, hogy meg ne vonják tőlük ez irányban a támogatásukat és utbaigazító tanácsukat. Nem hiszem, nem tudom feltételezni, hogy híveik még a kis községekben, főkegyházaikban be ne választanak őket és a tanítókat — ha csak kissé érdeklődnek is — a képviselőtestületbe.

En elhiszem, hogy sokszor lelki tusába és erőbe is kerül ezen téren a küzdelem, de gyümölcseiben jutalmazó, mert hisz a lekipászor a gondjaira bizott hívek jóléteért, földi boldogulásért buzog itt; a tanító tanítványai javát mozditja ezáltal is elő s a főúr, birtokos, együttlakó polgártársa s ezzel önműn előnyén is munkálkodik akkor, midőn községének ügyeiben élénk részt vesz.

Nem szónokolhatunk mindannyian a törvényhozásban. A hol a közügy kívánja, ott ne röstelkedjék senki a közharcos szerepétől. Szabadságharcunk példája lebegjen a másodszerevév kezdetén szemünk előtt, midőn tudós tanárok, egyházi férfiak köztüzérként küzdenek és a főúr közhuzárnak, a nemes ifju honvédnek állott s vetekevedve vívott a szabadságért a nép fiával.

A közelet sem egyéb, mint harc. Harc a közjólétért és boldogulásért. Miért szegyenlenők tehát. Az egyes őrszem ébersége gyakran csatát nyert; vagy vesztett annak hanyagsága. Itt lesz a községben, hiven teljesített kötelesség épp oly morzsa a haza szolgálatában. Egy csepp csupán, de a cseppek milliói tengerré nőnek.

És mi, kik különösen már elnevezésünkkel is a nép érdekeinek zászlóvivőivé esküvünk, kétszeresen vagyunk arra kötelezve, hogy a harcot itt vegyük fel. Ezt parancsolja nekünk meggyőződésünk, erre utalnak elveink, ezt tanácsolja politikai eszélyünk.

Az a párt, mely be fogja bizonyítani azt, hogy a népet nem csupán kapaszkodóul használja fel a magasban függő hűsös fazék elérésére;

az a párt, mely minden helyen kész és képes is a nép igazait megvédeni;

az a párt, mely a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget nem csupán hangzatos szólamként odabiggyeszti cégérül a könnyen hívők lépveszejének, hanem tetteivel is igazolja azt;

az a párt, a melynek semmi tér sem csekély, melyen a nép javát előre viheti és semmi

fáradság sem nagy, melyet a népért megtenni kész; csak az! csak ezen párt számíthat a nép támogatására, csak az remélhet győzelmet.

Azért a községi közelet azon archimedesi pont, melybe akasztanunk kell az emeltyű-gépet, s mely számtani biztonsággal sikerre vezet.

A községi élet fejlesztése: a községi önkormányzat feltékény megőrzése; a községre háruló állami és megyei közigazgatási feladatoknak pontos teljesítése, illetve az ezek teljesítésének ellenőrzése; a községi életben előforduló minden visszaélés leleplezése, ostromozása és megtorlása; a községi kis zsarnokok megsemmisítése és lealcázása, a községi szíjolyok ártalmatlanná tétele fogja nekünk a nép rokonszenvét, becsülését és halálját megszerezni.

Ide! ide kell helyezni a súlypontot: ha ezen a téren hódítunk, meg van az alap, építhetünk tovább. A község után a megye, ezután jó az ország!

Öntudatos, becsületes eljárás, támaszkodva alkotmányos jogainkra, a törvénynyel kezünkben, az igazsággal ajkainkon, bátran, rettegés nélkül megünyk küzdeni a népért, azon népért, mely fentartja e hazát. Szembeszállunk mindennel és mindenkivel, ki ebben akadályozni mer.

Előre tehát bátran! Le az érdekszövetkezetekkel!

Neofita.

A gazdasági egyesület közgyűlése.

Talán amióta fenáll, nem volt oly nagy jelentőségű közgyűlése a nyitramegyei gazdasági egyesületnek, mint a május elseji. A független gazdák egy csapásra megtörték a megyeház felől ide az egyesületbe befurakodott autokratizmust, mely eddigelé minden gyűlésből amolyan fiók megyei-gyűlést csinált, ahol az alispán s klikkjének akaratára volt irányadó.

Az alispánt ezen a gyűlésen oly kicsinek láttuk, hogy talán ő maga sem ismert magára. Így van az, ha valaki annyira beleli magát a hatalomba, hogy még a társadalmi egyetben is a megyeházán jegyzői és szolgabírái közt képzeli magát. Erős támadással kezdte, kifogásolta a gyűlés napját, a tisztújítást napirendről levétetni akarta, de midőn tapasztalni volt kénytelen, hogy az ellenkező oldalról igen erős szél fúj, visszavonulót fúj, annyira, hogy utoljára kisütötte, hogy hiszen ő tulajdonképpen semmit sem indítványozott.

A síma diplomátának igen nehéz napja volt, és ha megkérdeznők, mi esett neki a leszavaztatásnál is nehezebben, bizonyára úgy in camera sinceritatis bevallani volna kénytelen, hogy az, hogy oly illusztris testületben, amilyen e közgyűlésen együtt volt, egész szivittjét csak Árpási Imre és Pereszlenyi Henrik képezték. Az ő régi szöcsövei a gazdasági egyesületben s végül még azzal honorálta a közgyűlés az alispán magatartását, hogy a két potentátot az igazgató-választmányból is kibuktatta.

Mert a független gondolkozás megnyilatkozásán kívül volt ennek a közgyűlésnek egy másik eredménye is, az, hogy Benkeő László nagy öröme az egész igazgató-választmányt a keresztény gazdákból választották meg. Ez a minden-esetre elvi jelentőségű lépés nem jelenthet mást, mint azt, hogy a szép nevű gazd. egyesület nemcsak a hatalmi tulkapásokat, de az országosan uralkodó börzei liberalizmust is, mely gazdáinkat csaknem földönfutókká tette, megunta és az agrár iránynak akart adni határozott kifejezést.

A harmadik eredmény Markovics Jánosnak alelnökké való választása. Ez nemcsak a régi klikk uralmának a végét jelenti, de a közgyűlés hangulatát is jellemzi, midőn az erélyes kezű férfit akkor tisztelte meg bizalmával, midőn a megérkezett hivatalos közlöny éppen az nap jelezte, hogy a kormány elütötte az egyházi kintetéstől.

Sok irányban tanulságos volt tehát az egy-

let ez ideig közgyűlése s bizonyára megszerte mely benyomást fog gyakorolni. Sok tanulságot rejt a hatalmi tényezőkre, de a független elemek is láthatják ebből, hogy az összetartás és férfias önérték mily hamar idez elő váratlan fordulatokat, ha tudatosan megnyilatkozik.

A közgyűlés lefolyása különben ez volt.

Elnökült Rencz László alelnök. A közgyűlés egyike volt a leglátogatottabbaknak, különösen a vidék volt nagy számmal képviselve. Ifj. Ocskay Rudolf, Sándor Jenő, Mezey Gyula, Sümegh János, Benkeő László és Béla, Rudayánszky György, Emődy József, Kuralszky Márton, Gáffor Elek, Szandtner Ernő, Szirányi György, Karsay Lajos stb. vagy 50-en voltak jelen.

A titkári jelentés után, mely terjedelmesen ismertette az egylet mult évi sok irányú működését, felkelt Craus István és elsőben kifogásolta a közgyűlés napját, mint amelyen állítólag a kiállítás miatt többen nem lehetnek jelen; azután pedig azon oknál fogva, mivel az egyletnek a megyei gazdasági bizottsággal való fuziója tervbe van véve s ennélfogva az alapszabályok módosítás elé néznek, helyteleníti a választások napirendre tüzését, sőt egyenesen kijelenti, hogy a közgyűlés abba most bele nem mehet.

Mi volt ezzel az alispán szándéka, vajjon a vármegyei gazd. bizottság érdekében akarta-e az egyletet benítani, vagy pedig körülnézvé magát, nem bízott abban, hogy a választás az ő gusztusa szerint út ki, nehéző volna eldönteni. Talán mind a két ok szerepelt. Támogatták holmi taktikai fogásokkal Árpási, Pereszlényi és Czocher Béla.

Azonban Emődy, Mérey, Mezey Gyula, Gáffor és végül a barsi Sümegh J. amolyan magyaros rövidségű felszólalása eloszlatta a „gut gesint“-ek kifogásait.

Emődy megmagyarázta, hogy a fuziónak éppen az alispán vágta útját, midőn a tavalyi őszi megyei gyűlésen a megyei gazd. bizottság tisztviselőit önállóan megválasztatta. Az egylet tisztviselőinek csaknem egy év előtt lejárt a mandátumuk, az új választást tovább halasztani nem lehet. Különben is a gazd. egyletek viszonyát a kormány által felállított megyei gazdasági bizottságokhoz a most tartandó IV. országos gazdakongresszus fogja szabályozni, tehát ezzel a kérdéssel most foglalkozni nem lehet. Mezey Gy. a május 1-je elleni kifogását leszállította a maga értékére, mi egyszerű ürügynél más nem lehet.

Mivel pedig az alispán környezete, kivált Czocher Béla, a mult közgyűlés határozatára hivatkozott, mely szerint a tisztválasztás a revízió-kérdés eldöntéséig függőben marad, Gáffor indítványozta, hogy a jelen közgyűlés függessze fel ama határozatot, melyről Mérey Lajos különben kimutatta, hogy csak a tisztviselőkre, de nem a választmányra vonatkozik.

Teljesen tisztázotván a kérdés, az alispán akkép magyarázta első felszólalását, hogy ő tulajdonképen semmit sem indítványozott s hogy a napirendet kifogásolni nem lehet.

Erre a közgyűlés Gáffor indítványa értelmében 38 szóval felfüggesztette a mult közgyűlés említett határozatát és letárgyalotván a napirend többi pontjait, megtörtént a választás. Ez az egyletnek reorganizációját jelenti. Az alispán egy pár híve elpárolgott, ő maga pedig simulekony modorával a gyűlés végéig játszta a jókedvűt, a szavazásban részt nem vett, tudván, hogy bizony még az alispánnal is vana sine viribus ira.

Elnök közfelkiáltással hg. Odescalchi Géza. Alelnököknek szavazás útján: Emődy József és Markovics János választottak. Pénztárosnak egyhangulag Kubinyi Endre, ügyésznek dr. Gutvill Pál. Igazgató választmány tagjaiul: Aitner Ferenc, Boross Sándor, Benkeő Béla, Benkeő László, Boll János, Boróczy László, Craus István, Csitáry Béla, Deák János, Dióssy Imre, Drexler János, dr. Dudek János, Eysen Manó, Emődy József, Freund Gyula, Gáffor Elek, dr. Gutvill Pál, gróf Hunyady Imre,

Hlavathy Károly, Jankovich József, Jeszenszky István, Jokay Géza, Juhász Sándor, Karsay Lajos, Keeskeméthy Béla, Komáromy Károly, Koperniczky János, Kracsuny István, Kubinyi Endre, Klapetek Ferenc, Kuralszky Márton, Markhot Gyula, Markovics János, Mercader Ede, Mérey Lajos, Mezey Gyula, ifj. Ocskay Rezső, Paray Sándor, Prenoszil Ödön, Polónyi Géza, Rudayánszky György, Rencz László, Sándor Jenő, Sirchich István, ifj. Streihammer Antal, Sümegh János, báró Steiger Albert, Szandtner Ernő, Sziebert Lipót, id. Szirányi György, Sztankovics Ferenc, Turcsányi István, Takács Károly, Thuróczy Vilmos, Tully István, Vagner József, Vargha János, báró Weisz Pál, gróf Zamoyski Jenő, Zerdahelyi Adolf.

Gazda.

Népgyűlés Privigyén.

A privigyei választó-kerület néppárti választói — amint már közölve is volt e lapban — f. é. május hó 10-én, vasárnap d. u. 2 órakor Privigyén, a nagy piacon népgyűlést tartanak, még pedig a következő programmal:

1. „Elnöki megnyitó.“ Tartja magyarul Esterházy Miklós Mór gróf.
2. „A kisgazdák érdekei.“ Tartja tótul Juriss Mihály c. kanonok-plebános.
3. „A néppártról.“ Tartja tótul Zmeskál Zoltán nagybirtokos.
4. „Az adóügy s a néppárt.“ Tartja németül dr. Zelenyák János orsz. képviselő.
5. „A hitelszövetkezetekről.“ Tartja németül, esetleg tótul Rakovszky István es. és kir. kamarás.
6. „A választók jogairól.“ Tartja németül Havlicsek Vince pozsony-virágölgyi plebános.
7. Elnöki zárszó.

Tisztelt elvtársak! Örömmel olvassuk a lapokban a haza javát igazán szíven viselő néppárt rohamos terjedését; látjuk azt a kétségbeesett kapkodást, melyet a kormány ezen válságos helyzetben elkövet, mutassuk meg mi is, mint édes hazánk egyéb részein, hogy a néppárt zászlaja alá sorakozunk! Igen, mutassuk meg, impozáns számban résztvevén a május hó 10-én Privigyén tartandó népgyűlésen. A környékbeli lelkész urak szólítsák, kérjék fel híveiket tömeges megjelenésre, s maguk se sajnálják megtenni az utat Privigyére, mert hisz így buzdíthatja legjobban egyik választókerület a másikat a néppárt zászlaja alá való sorakozásra és kitértásra. A távolabb lakó t. elvtársainkat is kérjük, hogy szíveskedjenek megjelenni, hogy csupán megjelenésükből is lelkesültséget, s az ügy érdekében kitartást merithessünk, amire napjainkban oly nagy szükségünk van.

Némi utbaigazításul szolgáljon, hogy a Tótmegyeről reggeli 5 órakor, Nyitráról 7 óra 10 perckor s Nagybecérlől 11 órakor induló vonat Privigyére 1 óra 13 perckor d. u. érkezik, ami legalkalmasabb azoknak, akik csak azon nap indulhatnak hazulról.

Van szerencsénk azt is tudatni, hogy — mivel külön meghívók nem fognak szétküldetni — az igen t. elvtársainkat a „Nyitra-megyei Szemle“ útján hívjuk és kérjük fel a megjelenésre, ami meghívó gyanánt szolgáljon.

Egyszersmind kérjük azon t. elvtársainkat, akik a netán megtartandó banketten

részt venni óhajtanak, s így csak másnapon utazhatnak el otthonukba, hogy ebbeli szándékukat szíveskedjenek mielőbb bejelenteni Juriss Mihály kanonok, privigyei esperes-plebánosnál, hogy az elszállásolásról idejekorán gondoskodhassunk.

Fel tehát t. elvtársak minél nagyobb számban! Jelszavunk legyen: május 10-én fel Privigyére!

A viszontlátásig! A rendezőség.

Ujdonságok.

Május 2-ika. Budapesten megnyitották az ezredéves országos kiállítást s ezzel az ünnepségek sorát. A főváros ünnepében osztozik a vidék is. Nyitra is nemzeti szint őlött. Városszerte hullámszánk a koronás nemzeti lobogók, a tanintézetek szünetelnek s a gimn. ifjuság nemzeti színű karszallagokat viselve jelenik meg az utcákon. Ezeréves nemzet vagyunk s elfojtva a jelen feletti fájdalomunkat, ünnepeljük a viszontagságai közt is dicső multat s bizunk a jobb jövőben. Isten, nemzetek Istene, áldd meg a szeretett hazát s az ezer éves nemzetet!

Egyházi kinevezések. A hivatalos lap f. é. május 1. száma a következő kinevezést hozta: Vallás és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére a nyitrai székeskáptalanban Csippék Sándor trencsényi főesperesnek az ör-kanonokságra, Durdik Alajos zsolnai főesperesnek a székesegyházi főesperességre, Katona György gradnai főesperesnek a trencsényi főesperességre, Malatinszky József idősb mester-kanonoknak a zsolnai főesperességre és Simkó József ifjabb mester-kanonoknak a gradnai főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyom s az ekként megüresedő idősb mester-kanonokságot Bobok József címzetes apát és mocsonoki alesperes-plebánosnak, az ifjabb mester-kanonokságot pedig nagy-jezszeni Jeszenszky Alajos püspöki titkárnak adományozom. — Kelt Cap-Martinban, 1896. évi március hó 12-én. Ferenc József s. k. Dr. Wlassics Gyula s. k. — Az újonnan kinevezett egyik kanonok, dr. Bobok József jelenleg 59 éves, theol. tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, majd később a bécsi sz. Agostonról nevezett felsőbb papnevelőben, hol 1863-ban hittudorá avatott, s azonnal a nyitrai papnevelőben az egyházjog és történet tanárának nevezetett ki, hol 1877-ig működött, mely évben kérelmére a püspök neki adományozta a mocsonoki plebániai javadalmat. Dr. Bobok széles jogi ismeretekkel rendelkező tanár, nagy feltűnést keltett egy házassági perben mint házasságvédő. Ezen pernek azon következménye lett, hogy dr. Bobok érvelése alapján szentszékeinknél konkrét formában is kimondatott, hogy Magyarországon a vegyes házasságokra az ugynevezett trienti forma nem szükséges. — Nagyjezszeni Jeszenszky Alajos püspöki titkár jelenleg 47 éves, theol. tanulmányait a budapesti egyetemen végezte; néhány évig mint segédlelkész, s most mintegy két évtized óta a püspök udvari papja volt. Szerény, visszavonult életet folytat, szabad idejét történelmi, kivált pedig archeologiai ismereteinek gyarapítására fordítja. Régi pénzügyteménye párját ritkítja egész megyében. — Mindkettő kinevezetetéséhez őszintén gratulálunk s kívánjuk, hogy a káptalannak diszere és büszkeségére váljanak.

Kinevezések. Thuróczy Vilmos főispán által kinevezettek a következők: dr. Dohmann István az érsekújvári közoktatás igazgatójává, Váci J. I. oszt. irnokká, Tóth Lajos II. oszt. irnokká, Brecska János és Brogyányi Henrik ideiglenes díjnokokká, és Poppelka Géza II. oszt. díjnokká

előleptette 50 frttal. — Petkes Ede holicai járási irnok saját kérelmére a központba helyeztetett át. — Deák Jenő, nyitrai takarékpénztári tisztviselő ugyanezen intézet fiókjához Szeredre könyvelőnek választatott meg. — Tóth Imre érsekújvári utibiztos hasonmóságban Galgócra ment át.

Uj közgyám. A galgóci főbíró a galgóci járási közgyámi állásra Ziegler Ferenc úzbégbi segédjegyzőt helyettesítette.

Halálozás. Braunsteiner József ismert volt nyitrai rövidáru-kereskedő ápr. 28-án Bécsben elhunyt életének 65. évében. Tetemét mult vasárnap Nyitrára szállították és a nyitrai sírkertben örök nyugalomra helyezték.

Uj építész Nyitrán. Ifj. Tomaschek János, vágseredi ismert nevű építész Nyitrára költözött át. Tomaschek ur nevét nem először emlegetik Nyitrán. A nyitrai nagyobb papnővelde palotaszzerű épülete s a Roskoványi-könyvtár az ő kezének művei. Kívánjuk, hogy az ügyes építész számos hasonló épülettel gazdagítsa Nyitra városát.

Milleniumi közgyűlés. Nyitramegye törvényhatósági bizottsága május hó 18-án milleniumi diszgyűlést tart. Előzőleg május 12-én a közigazgatási bizottság tartja ülését.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon tisztelt barátaim, ismerőseim, jóakaróim, kik feledhetlen boldogult nőm elhunytá alkalmából részvényt nyilatkozataikkal felkerestek, vagy a végtisztesség megadásánál megjelenni szivesek voltak, fogadják megtört szívűből fakadó őszinte mely köszönetemet. Nyitrán, 1896. május 1. Ott András.

Nem lesz telefon. A Nyitrán létesítendő közhasználatu távbeszélő-hálózat megépítését a keresk. miniszter ez idő szerint elvetette.

A helybeli főgimnázium tanári kara mult hétfőn tanácskozott az országos tanáregylet famózus határozatáról, mely a kongresszusi tárgyak közé a hittanításnak a középiskolákból való kiküszöbölését tűzte ki. A tanári kar egyhangulag ellene nyilatkozott a határozatnak s ily értelemben az egylet elnökéhez Beöthy Zsolthoz iratot szerkesztett. Aközben másnap hozták a lapok a központi választmányok új határozatát, melylyel az előbbi visszavonta s így a nyitraiak tiltakozó felszólalása is elmaradt, illetőleg nem küldetett el. — Részünkről azt gondoljuk, mégis jobb lett volna elküldeni, mert itt egy egész irányról s nem Szigetváriának esetleges excentrikus gondolatáról van szó. Különbösen arról, amit a tanáregyleti központi választmány botorul s jobbára protestánsokból állván, nemcsak tapintatlanul, de teljesen illetéktelenül felvetett, t. i. a hittanítás reformjáról, az a nézetünk, hogy semmiféle ilyen reform a gimn. tanuló-ifjúság vallásérkölcsei állapotán segíteni nem fog addig, amíg szerzetes tanáraink az egyetemen képezetnek s ott jobbára erkölcsileg elrontatnak. Iskoláinknak a szelleme beteg s nem egyes tárgy módszere. Csodálatos, hogy a tanár urak már egyszer a magok hibáit nem teszik kritika tárgyává s még csodálatosabb, hogy az illetékes egyházi tényezők látván a bajokat, egy külön kath. tanárképzőről nem gondoskodnak, amint azt annak idején Kruesz pannonhalmi főpát tanácsolta.

Sorozás. Nyitra városában az ezidei sorozás eredménye a következő: Összeirt védköteles volt I. korosztályban 116, II. korosztályban 72, III. korosztályban 67, magasabb korosztályban 1, összesen 256. Megjelent az állításhoz összesen 175. Besoroztatott az ujoncjutalékra 41, a honvédséghez 9, a póttartalékba 5, összesen 55. Visszahelyezett 82. Távol maradt 81. — *A nyitrai járásban:* Állításkötelesek száma 921, ujoncjutalékba besoroztatott 162, póttartalékba 52, visszahelyezett 404, fegyverképtelennek találtatott 122, töröltetett 60, felülvizsgálatra küldetett 1, fősorozástól távolmaradt 120. — *A privigyei sorozójárársban:* Állításkötelesek száma 707, ujoncjutalékba besoroztatott 126, póttartalékba 37, visszahelyezett 277, fegyverképtelen 104, töröltetett 30, fősorozástól távolmaradt 131, teljesen ismeretlen 2. — *A vágujhelyi járásban:* Álli-

táskötelesek száma 942, ujoncjutalékba besoroztatott 118, póttartalékba 54, visszahelyezett 410, fegyverképtelen 197, töröltetett 17, fősorozástól távol maradt 136, teljesen ismeretlen 22, felülvizsgálatra és kórházba küldetett 10.

A nyitrai főgimn. ifjúság május hó 17-én hangversenyt szándékozik rendezni. Ezen célra a nyitrai nemzeti színház díjmentes átengedését átiratilag kérelmezte az igazgató a megyei hatóságtól.

Iskolai ünnepélyek. A helybeli tanintézetek az ezredév alkalmából ünnepélyeket tartanak. A főgimnázium május 9-én a városházán; a kath. polgári leányiskola 10-én d. u. 5 órakor a zárdában; a kath. elemi ifjúság május 17-én reggel, először zászlószentelést tart a testvérek templomában, utána ünnepélyt az elemi iskola épületében. Az izraelita népiskola pedig május 9-én d. e. az iskola kertjében.

Nagy bál gr. Apponyi Lajosnál. Megyénk nagybirtokosa gr. Apponyi Lajos holnap, május 4-én nagy bált rendez budapesti nyaralójában, melyre úgy a felséges pár, mint az uralkodó család többi tagjai meg fognak jelenni.

Iskoláink megmentése. Hogy az államosítás veszélyét miként lehet elhárítani, arról a nagyok okulására szolgál az alábbi kicsinyke, de teljesen jellemző példa: — Kollárovic (Trencsén m.) község képviselőtestületének f. é. április hó 26-án tartott rendkívüli gyűlésén az ügyben kellett döntenie, hogy vajjón kiegészítették-e a tanítók fizetése kerek 400 frtra, hogy ez által az iskolák kath. jellege továbbra is fentartassék, vagy pedig az állami segély igénybe vételével az állam beavatkozásának tág kaput nyissanak. A teljes számban egybegyűlt képviselői tagok egyhangulag elhatározták, hogy a vm. közigazgatási bizottság határozata értelmében mind a három tanító fizetését kiegészítik 400 frtra s tettek ezt azon szilárd meggyőződésből, hogy legnagyobb kincsüket saját gyermekeik képezik, s ezek nevelésének és oktatásának igazi alapja csakis kath. jellegű iskola lehet. Ezt a vallás iránti odaadást látva *Trencsény István plébános és iskolaszéki elnök 1000 frtnyi alapítványt tett azon célból, hogy annak kamatja a tanítók fizetésére fordítassék, hogy így ő is hozzájáruljon az ujonnan elvállalt terhek viseléséhez.* Azon esetben pedig, ha valamennyi felekezeti iskola elállamosítása törvényileg kimondatnék, kívánja, hogy az alapítvány kamatai azon helybeli katolikusok között osztassanak szét, kik tűzvész vagy egyéb szerencsétlenség folytán inségbe jutottak. Így gondolkodik és cselekszik mindenki, mint a bőkezű alapító, aki meg van győződve ezen szavak mely jelentéséről: „Salus rei publicae suprema lex esto”.

Milleniumi alapítvány. Szokolcán a városi képviselőtestület a legutóbb tartott „milleniumi gyűlésen” ezer forintnyi tőkét szavazott meg a szegény tanulók fölsegélyezésére, úgy hogy az ezer forintból hetven forint levonatik, mely összeg még ez évben szétosztandó a tanulók között.

Harmadszori választás Trencsénmegyében. Trencsénmegyében a választások mult évi november 27-én tartattak meg. Ezen választásoknál, mint az „Alkotmány”-nak jelentik, Domanizson, Rajecen, Bánfalván, Radolán, Kiszucaujhelyen, Rovnén, Ó-Besztercén óriási többséggel a néppárt győzött, azonban Szalavszky, a trencsényi basa a választásokat megsemmisítette és ez évi február hó 27-, 28- és 29-ére új választásokat tűzött ki. Ezen választásoknál Rajecet és Bánfalvát kivéve sikerült a néppártot *hallatlan törvénytiprás útján* legyőzni, és pedig úgy, hogy nem engedték meg a bizalmi férfiak állítását, minek következtében a néppárti szavazatokat a választási bizottság *meghamisította.* Rajecen és Bánfalván, mivel a liberálisok csak 3—4 szavazatot kaptak, a néppártot elnyomni nem lehetett. A főispán azonban nem nyugszik, míg e két helyen is meg nem törli a néppártot s így

Rajecen a választás most már másodszor semmissített meg s így rövid idő alatt a rajeci választók harmadszor fognak szavazni. Új választás lesz Ó-Besztercén is, szintén harmadszor. Ily törvénytelenység ritkán történt ez országban. A nép iszonyuan el van keseredve és a *milleniumi ünnepélyről hallani sem akar. Inkább óhajtja az abszolutizmust,* minthogy továbbra is ilyen alkotmányos járom alatt nyögjön.

Milleniumi faültetés. Csápor és Cabaj községekben m. hó 25-én a milleniumi faültetés igen sikerült ünnepély mellett tartott meg az óvodai kicsinyek, katolikus és izraelita iskolás gyermekek és sok nép részvételével. Csáporon 4 hársfa ültetett el a templomtéren Árpád, szt. István, Mátyás király az igazságos és I. Ferenc József nevére; Cabajon pedig 10 vadgesztenyefa szintén a templom előtti téren lett elültetve. Az ünnepélyt az odaváló plébános lelkes magyarzó beszéde és cigányzene kíséret mellett „Szózat” eléneklése előzte meg.

Milleniumi nagy sértés. A milleniumi törvényjavaslatot — írja a „Religio” — bizonyára már mindenki elolvasta. Kinek jutott volna eszébe vajjon az, hogy e tvjavaslatnak ama szavaiban, ahol ő felségéről a most uralkodó királyról az van mondva, hogy „a kinek diésőséges uralkodása alatt az ország alkotmányos szabadsága és zavartalan fejlődése biztosítva van”, oldalvást durva támadás és sértés foglaltatik ő felsége, testvére, a trónörökös Király Lajos és fiai ellen? Pedig — gondolkodjunk csak — így áll a dolog. Már is hallatszik, hogy ő felsége — nem jön le a milleniumi Te Deumra. *Ürögyül gyengélkedést emlegetnek.* Minthogy ő felsége a szabadelvűség kerlehetetlen ellensége: azért provokálja, azért sértegeti őt az uralkodó szabad-elvű klikk — előre, nyílt törvényekkelvezésekkel! — Eddig a budapesti lap. — Igaz ugyan, hogy a feltüntetett szövegben magában még nem találni sértést; de ha összefüggésbe hozzuk azzal, mi a kulisszák mögött történetelt, s hogy a trónörökös még mai napig sincs kihirdetve, tág tere akad a kombinációnak.

Egy főnyeremény története. A mostani sorsjegy-világban egy bécsi főnyeremény története. Kinek nem volna vágya megismerlni a „haupttreffert”? Magamnak is annyian ígértek hosszú külföldi utat, „ha csinálnak haupttreffert”, hogy már nem is győzőm őket mind nyilvánartani. De hát adjuk át a szót a „Pressburger Tagblatt”-nak. Néhány év előtt — írja a nevezett lap — sokat beszéltek egy bécsi hausknecht-ről, Brösel Jánosról, ki a bécsi községi sorsjegyek egy igérvényére (Promesse) 200,000 frtot nyert. Az igérvényt Bröselre az utolsó órában ugyszólván rátukmálták, s neki csak két forintjába került. A levonandók levonásával a szegény szolgának markába olvastak 160,000 frtot. A főnyerőnek története évek mulva befejeződött s vele együtt a főnyereménynek is. A „disznó-szerencse” után ugyanis a szolga több mint száz házassági ajánlatot kapott. A férfi választott egyet az ajánlatok közül, de hát itt cserben hagyta őt haupttreffer-szerencséje. Az asszony egyik főoka volt, hogy nyereményével nem tudott boldogulni, mert a piperének és tékozlásnak megtestesült személyesítője volt. Előkelő családból származván, melyből uri passziókat hozott, és jöllehet nem volt hozomány, vagy talán éppen azért, nagyon igénybe vette férje pénztárcáját uri szenvedélyeinek kielégítésére; ugyannyira, hogy a főnyeremény rövid egy év alatt jelentékenyen megcsappant. Mindazáltal még elég pénzük volt, hogy nagy terveket kovácsoljanak, s az asszony tanácsára egy vendéglőt alapítottak Zürichben, Svajcban. Így lett a hausknechtből egy csapásra — hotelier. De mivel sem a férj, sem az asszony nem értett üzletvezetéshez, a vállalat rövid idő alatt megbukott. Ekkor csemege-áru kereskedést

nyitottak Bécsben; de mivel ehhez sem értettek; ez is hasonló sorsra jutott. Utána állandó perpatvar következett, melynek kölesönös házasságtörés és becsületértés képezte tárgyát. Majd valóper is, mely azonban elutasított, mert az asszony az elválásba beleegyezni nem akart. Mindazáltal bírói közbelépés nélkül tényleg mégis elváltak egymástól. Az asszony aztán leánykori neve alatt egy budapesti orfeumhoz szerződött; a férj pedig kedvet érzett magában újra folytatni ott, ahol kezdte, t. i. háziszolga akart lenni. Barátai azonban tanácsolták, hogy pénzének megmaradt romjaival Amerikába menjen szerencsét próbálni. Kivándorolt New-Yorkba; de ott oly rosszul ment a dolga, hogy bécsi barátjainak ismételt irt, miszerint öngyilkosságot fog elkövetni. S most, mint a nevezett lap amerikai újságokban olvassa, az öngyilkosok közt Brösel János neve is volt olvasható. — Ebből az a tanulság, hogy a hirtelen jött kincs nem teszi az embert boldoggá, hogy a főnyeremény még nem minden, a mi nekünk hiányzik; hogy ne vágyakodjunk mindig a fötrefér után, hanem elégedjünk meg a — nebutrefferrel is.

Közgazdaság.

Cserebogarak irtása. A cserebogarak rajzási ideje elérkezett. Pusztításait e kártékony rovarok megkezdték. Ha nem irtjuk őket a legnagyobb szorgalommal, tönkre teszik idej gyümöcstermésünket s annyi petét raknak, hogy a jövő évi pajarak sokasága összes vetésünket teheti majd tönkre. A cserebogarak irtása legjobban a reggeli órákban eszközölhető, midőn ugyanis a fákon tartózkodnak. Tegyük ponyvát a fa alá, rázzuk meg a gallyakat s valamennyi cserebogár lehel. A cserebogarakat — a mennyiben baromfi elesegül föl nem használtatnak — mielőtt a trágyatelepre vitetnek, forró vízzel kell leönteni, hogy petekészletük is megsemmisüljön. Ha ezt nem tesszük, s csak langyos vagy hideg vízben fullasztjuk meg a cserebogarakat, tömérdek pajar fog eltre kelni. — A cserebogarak szedését napzamosokkal végeztetni nem célszerű, legjobb, ha a községek és birtokosok minden összegyűjtött egy liter cserebogárral 1 krt fizetnek. Ez esetben a szedéshez alkalmazott gyerekek serényen dolgoznak s naponként fejenként 30—40 krt is kereshetnek s a szedetők is jól jönnek ki — A cserebogarak irtását előmozdító tanítókat a nyitrai megyei gazdasági egyesület jutalomban fogja reszesíteni.

Hasznos háziállatok statisztikája. A *privilegi* járásban van 27063 drb felnött állat, 13601 drb növendék állat, összesen 40664 darab. Az egész járásban Handlova mezővárosban van a legtöbb hasznos háziállat, összesen 5794 drb. — *Holicsi járásban* felnött állat van 8972 drb, növendékállat 4773 drb, összesen 13745 drb.

Kitiltott állatok. A földművelésügyi miniszter az állategészségügyi viszonyokra való tekintettel a Nyitrai vármegyében bejelentett állatoknak az állatkiállítás területre való szállítását eltiltotta.

Levágott állatok statisztikája. A *privilegi* járásban f. év első negyedében levágott: 15 drb ökör, 54 drb tehén, 95 drb növendék, 80 drb borjú, 137 drb juh, 16 drb sertés.

*****
*****
*****
*****
*****

CSARNOK.

Ersekujvár alapítási éve.

Alig van fiatalabb város hazánkban, mint Ersekujvár, s kevésnek multja oly szép, mint az öve, különösen a kuruc fölkélek és a török-magyar harcok idején; de alapítási éve még most is eldöntetlen.

1540—84-ig terjed az időköz, melybe tör-

tenészeink Ersekujvár alapítását helyezik. Így 1540-ik év körüli időre Hamar Pál; 1543-ra Fábrián János, Schmitt, Pauer; 1543 utánra Lányi K.; 1544—46. évek közé csekélységem; Várdy Pál érseksége idejébe (1526—49.) határozott évszám nélkül Istvánffy, Korabinszky, Buday F., Schmitt, Rupp J. és Fényes Elek; 1551 körüli időre Veráncsics Ant.; 1558-ban találja először említve Tagányi Károly; 1573-ra teszik az alapítást Katona és Feig s végre az 1584-ik év tájára Pilarz és Moravec.

Ezzel a sok véleménynyel hamar végeznük.

Fábrián, Ersekujvár multjának alapos ismerője kimutatta, hogy 1546-ban a vár építése, legalább nagyjában, befejeztetett, mert ezen évi október 2-án veszi a Prágában időző I. Ferdinánd király Várdy Pál esztergomi érsek levelét, melyben tudomására hozza az új vár létrejöttét, s a király a többi között ezekben válaszol a primásnak: „Megparancsoltuk főkapitányunknak, hogy kőnek új erődjét szemügyre vegye s a szükséges helyőrséggel, a mint lehet s a tehetség engedi, megerősítse.” Ersekujvár tehát 1546-ban már készen volt s így most már csak azok véleménye jöhet számba, a kik a vár alapítását az 1840—46-ig terjedő időbe helyezik.

1540-ben, mikor Esztergom még a magyar hadak kezében volt, nem lett volna értelme tőle rövid 5 órányi távolságban új várat építeni, melynek rendeltetése csakis a portyázó török csapatok megfékezésében állhatott. Vajjon föltehető-e Várdyról, — kérdi Fábrián — hogy annyi pénzt, annyi erőt céltalanul elvesztegetett volna?

Ersekujvár alapításának eszméje csak Esztergomnak, az északnyugati Magyarország e védőbástyájának 1543-ban történt bukása után merülhetett fel. — A primás és káptalana a török elől Pozsonyba, majd Nagyszombatba menekülnek, s hogy az esztergomi törököt portyázásában akadályozzák s a hódítástól visszatartsák: a Nyitra és Vág völgye, de meg Pozsony és Bécs fedezésére is új várat kellett építeni.

Ez volna Ersekujvár alapításának oka s így az alapítást 1543 előtt gondolni sem lehet. Az alapítási ideje tehát 1543—46 októberig terjedő időközre esik.

Esztergomot a török 1543. aug. 10-én foglalta el. Az ország rendei ezen évi október első napjaiban összeültek Pozsonyban, hogy a hon védelméről tanácskozzanak. E gyűlésen még nem említik Ersekujvár alapítását, s annak szükségességét, hanem kimondották s elrendelték, hogy *Surány várát, mely mint egyetlen erőd Komárom és Esztergom közelében, fekvésénél fogva kiváló fontossággal bír, nagyobb őrséggel kell ellátni.* És Surány meg is kapta a dunáninneni tartalék-őrséget 1543-ban, hogy Ferdinánd területét a bányavárosoktól Pozsonyig védje. S mennyire megfelelt Surány a hozzá kötött általános várakozásnak, megmutatta a következő 1544-ik év nyarán (jul.). Husszain, esztergomi pasa lovas és gyalog hadával zsákmányolás s esetleg Léva elfoglalása végett Lévára ütött. Kapitánya Balassa Menyhért s Horváth Bertalan, balassagyarmathi kapitány könnyű lovasoktól megüzenik ezt Nyáry Ferencnek, a surányi kapitánynak, hogy sietve jöjjön segítségül. Nyáry 350 huszárral nyomban még éjjel utnak ered. De midőn Kürthez érkezett, megtudta, hogy Horváth, ki erre cirkált, de kételkedvén Nyáry idejövételén, Komárom felé vonult vissza. Mig Nyáry ott tőprenkedett, mi tévő legyen? szerencsére éppen akkor hoztak egy török foglyot, ki a sötét éjszakában eltévedt. Ettől tudta meg Nyáry, hogy a török Léváról már visszatérőben van. Hamarosan küld tehát Horváthért, Surányban levő többi katonáért s a Vágsellyénél tartózkodó morva csapatokért, szigorúan meghagyva nekik, hogy a lehető leggyorsabban siessenek hozzá. Azok csakhamar ott is termettek s az ellenséget Szalkánál tönkre verték. 500 török lovas maradt a csatatéren s a

janicsárokból csak néhány menekülhetett vissza Esztergomba. Ezen útközben Zolthay Lőrinc, a primaciális lovasság vezére, Husszaint, a török lovasság vezérét kopjával átszurta.

Ezen elbeszélésben említve vannak 1. az összes e vidéki őrségek. Ersekujvárról még szó sincs 1544 júliusában. 2. Komárom vára szomszédnak van mondva a surányival, a mi nem történik, ha a kettő között már fennállott — vagy legalább épült volna az ersekujvári. 3. Az 1543-iki országgyűlésen említett tartalék-őrséget Surányba küldik s ott van 1544-ben is, mely bizonyára Ersekujvárhoz kerül, ha ez már akkor fennállott volna.

Ersekujvár tehát 1544 júliusában még nem volt meg s így az alapítása 1544. augusztusától 1546. októberig terjedő időre esik. Hogy Ersekujvár még 1544-ben sem létezett, mutatják Fráter György leveles könyvének következő adatai:

1544. „Regestum super decimis et nonis frugum et bladorum A.-Eppatus Strigon.

Nyarhyd capecias	108.
Lek	125.
Gwg	163.
Anyala	112.
Wdward	125.
Baych	180.

Ime, itt meg vannak említve a primaciális birtokok, de köztük nem találjuk Ersekujvárt. Azután ott vannak Lék, Gúg falvak, melyek a vár alapításakor Ersekujvárhoz olvadván, megszüntek létezni.

De menjünk tovább.

„1544. 12. Julii.

Zolthay pro serviciis praeteritis (talán a szalkaiért is!) fl. 94.

Augustino Was pro mense Augusti fl. 16.

Peditibus de Schurran pro serviciis fl. 20.

Eisdem pro futura solutione ultra fl. 32.

De censu s. Michailis (szept. 29.) dandi.

Tehát a primacia még 1544. szeptemberének végén a *surányi* őrségnek fizet szolgálataiért. Még híre sincs Ersekujvárnak, s a közeledő téli időszak miatt ezen évben hozzá sem foghattak a vár építéséhez.

De felvirradt az 1545-iki év, melyre nézve Fráter id. könyvében ezeket találjuk: „1545. Peditibus *) fl. 34. Augustino Was fl. 10 stb. Ad *Novum Castellum* navis empta fl. 2. *Fodulus* ad eundem fl. 1. *Claviculos, sendel et leecz* fl. 2. *Magistris fossoribus* fl. 18. *Portariis* bibalia fl. 1. Wyzesgyami ad *dominium rnum* (primás) misso fl. 7. Palfy cum sebellinis Strigoniensibus misso fl. 1. *Eidem Viennam* misso fl. 2. *Zolthay* pro menstruis duorum mensium fl. 104.”

Ime 1545-ben jelenik meg előtünk először Ersekujvár Novum Castellum neve s az előbb felsorolt adatok ismerete mellett e csekély és ritka adatok világánál is látjuk a vár alapítását, építését; látjuk a hírvivőket a primáshoz és Bécsbe jelentésekkel járni az építés miként s meddig való haladásáról. Sőt látjuk az új vár (Ujvár) első felügyelőjét, első kapitányát, Zolthay Lőrincet, már előbb is a primaciális lovasság kapitányát; mert ő az első Ersekujvárnál említett személyek között a legelőkelőbb, kinek köztük legnagyobb fizetése van, s a ki 1551-ben tényleg mint Ersekujvár vitéz kapitánya említették. És kit is bízhatott volna meg mást az érsek új várának védelmével, mint éppen a törökök rémét, a hős Zolthay Lőrincet?

Most tehát hosszas kutatásunk eredménye gyanánt átadhatjuk Ersekujvár alapítási évét 1545-öt s első kapitányát Zolthay Lőrincet a történelemnek.**) *Matunák Mihály.*

*) Még mindig a surányiaknak, mert Ersekujvárhoz őrséget küldeni csak 1546 októberében rendeli el a király.

**) Annyi azonban bizonyos, hogy az erődítvények építése nagyban folyt még Oláh Miklós érseksége idejében és költségen is, a kinek nevérol neveztek egy darabig Oláh-Ujvárnak Ersekujvárt. Szerk.

Hungária-petróleum

tiszta, világos fényű, szagta-
lan, nem robban fel,

bármily lámpában használható

és bármily tetszés szerinti ka-
nóccal alkalmazható.

Megszerezhető Nyitrán minden kereskedésben.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tu-
domására hozni, hogy üzletünkben

a milleniumi ünnepélyekre

zászlók

minden nagyságban, diszes
kiállításban

jutányos árak mellett kaphatók.

Szives pártfogásukat kérjük, kiváló tisztelettel

Szabó és Belák

kereskedők

Kalmár-utca.

SOUKENIK JÁNOS

ORGONA-ÉPÍTŐ

S Z E G E D E N .

Elvállal mindennemű

új orgonák építését

bármily alakban és nagyságban jutányos
árak mellett a legújabb és leggyakorlatibb
rendszer szerint.

Régi orgonák átépítését, javítását
és hangolását jótállás mellett elvállalom.

Új harmóniumokat

kellemes, erőteljes hanggal, tartós szerke-
zettel 75 frttól kezdve számítok.

Templomi berendezéseket,

oltárok, szószékek, gyontató-székek, keresz-
telő-kutak és padok készítését a legjutányo-
sabb árak mellett elvállalom.

A jelen olcsó közlekedési árak mellett
az ország bármely részében teljesítek min-
dennemű idevágó munkát, a nélkül, hogy
azt t. vevőim megéreznék.

Rajzok és költségvetésért díjat nem szá-
mitok.

Tisztelettel

SOUKENIK JÁNOS,

orgona-építő

9-26.

Szegeden, Belváros.

Lakás: —

Szeged, Boldogasszony-sugárút 25. szám.

Agyagáru-kiállítás Budapest, 1891.: A m. kir. keresk. miniszter elismerő okirata.

ALAPITTATOTT 1855-İK ÉVBEN.

HAVRANEK ANTAL

AKADEMIAI SZOBRÁSZ és KÖFARAGÓ, BÁNYATULAJDONOS

SZÉKESFEHÉRVÁROTT.

10-26.

ÜZLETHELYISÉG és RAKTÁR: FELSŐ-VÁROS, KIRÁLYKUT-UTCA 1. SZÁM.

Elvállal minden izlésű és kivitelű

templom-tervezéseket és berendezéseket

u. m.

oltárok, szószékek, utifeszületek, keresztelő-medencék készítését
gránit, márvány és minden anyagból a legfinomabb kivitelben.

Nagy raktár siremlékekből

u. m.

bazalt, gránit, márvány és homokkőből a legújabb minták szerint.

Minden e szakmába vágó felvilágosítással készséggel szolgálom.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, hogy SALVENDY LIPÓT urnak Nyitra és vidékére

a főügynökséget

átadtuk. — Részünkről a legmesszebb terjedő meghatalmazásokkal ellátva, nevezett főügynökség azon állapotban van, hogy

tűz, jég és baleset elleni biztosításokat

a legolcsóbb tarifák szerint elfogadhat.

Bővebb értesítésekkel szivesen szolgál a nevezett főügynökség.

Hazai általános biztosító részvénytársaság.

Kossuth Ferenc.

Rónay.

Ügynökök!

Vidéken lakó tisztességes egyének, kik a gazdasági gépszakmában jártassággal bírnak, és hasonlóságban már működtek, magas jutalektetek és előnyös feltételek mellett nyernek állandó alkalmazást **Reissenzahn Ant.** gazdasági gépgyár, vas és fémöntődében, Budapest, Eötvös-utca 38. sz.

Hirdetmények

a „Nyitrai Szemle”

részére felvételnek a kiadóhivatalban.

A Chinoráni Népbank részvénytársaságnál

következő részvények vannak eladásra letéve:

Baáni, verbói, aranyos-maróthi, bars-szt.-kereszti, nagy-tapolcsányi, privigyei, oszlányi, vágsellyei, nyitrai, nyitra-zsámbokréthi és galánthai takarékpénztárak részvényei;

valamint

a nyitrai iparbank, nyitrai népbank és a nyitrai hengermalom részvényei.

Venni szándékozók ajánlataikat szóval vagy írásban megtehetik.

Értékpapírok s részvények vételét és eladását közvetíti

a Chinoráni Népbank részvénytársaság igazgatósága.

Utolsó főhuzás.

Magyar

osztály sorsjáték.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

1 Millio Korona.

Huzás naponta

1896 Majus 12-től 28-ig.

Nyeremény	korona	korona
1 jutalomdíj	600 000	= 600 000
1 „	400 000	= 400 000
1 „	300 000	= 300 000
1 „	200 000	= 200 000
1 „	100 000	= 100 000
2 „	40 000	= 80 000
2 „	20 000	= 40 000
5 „	10 000	= 50 000
10 „	8 000	= 80 000
34 „	6 000	= 204 000
100 „	2 000	= 200 000
200 „	1 000	= 200 000
2 650 „	200	= 530 000
22 000 „	150	= 3 300 000
25 007 nyeremények és 1 jutalom		= 6 284 000

III. osztályu vételsorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$ 60,— $\frac{1}{2}$ 30,— $\frac{1}{10}$ 6,— $\frac{1}{20}$ 3,— forint

Ezen eredeti sorsjegy árain kívül ajánlott levél portója és nyeremény jegyzékért 25 Kr. melléklendő.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Heintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny cím: Lottoheintze Budapest.

Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes műveléi érdekföldöknek ingyen és bérmentve küldjük meg.

HUNGÁRIA

műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság Budapest.

érhetőek el.

műtrágyával

csakis mesterségesen szárított

2-szeres és 3-szoros termések